

Stichting Eendenkooi Maaspoort

Nieuwsbrief nummer 70, 01-04-2024

Van de Voorzitter

De lente is in aantocht. We zien en horen het overal om ons heen. Volgens de geleerden is het overigens vijf weken vroeger dan normaal.

Desondanks is het wel weer genieten als 's morgen heel vroeg de merel zich weer laat horen en je vogels druk ziet zijn met van alles en nog wat. Elk seizoen heeft zijn eigen charme, maar persoonlijk ben ik het meest gecharmeerd van het voorjaar. Wanneer ik de natuur weer zie opbloeien realiseer ik me altijd weer hoe bijzonder dit is. Ook in onze eendenkooi bloeit alles weer op. We hebben met z'n allen afgelopen winter wederom hard gewerkt, zodat onze eendenkooi als vanouds weer kan laten zien hoe mooi dit kleine stukje natuur is

Op 27 maart a.s. is de eerste vrijwilligersbijeenkomst georganiseerd. Tijdens dit overleg informeren we graag wat de plannen zijn voor de nabije toekomst. In ieder geval komen een aantal onderwerpen aan bod zoals veilig werken, eigen inbreng maar ook aandacht voor een aantal noodzakelijke punten, zoals een vrijwilligersverklaring en het juist en veilig uitvoeren van werkzaamheden.

We vinden het best een beetje spannend, maar we zien er in ieder geval naar uit om jullie 27 maart in de Schans te ontmoeten. Hartelijke groet; Teun Kelderman, Voorzitter

Klein beetje winter in de Eendenkooi

Foto's uit de oude doos

In de Eendenkooi hebben we een mooie gereedschapscontainer voor het opbergen van ons gereedschap. Toegegeven, hij moet binnenkort een keer grondig opgeruimd worden, maar hij voldoet erg goed.

Als we aan het werk gaan kunnen we de container openen, het benodigde gereedschap en een kruiwagen pakken en aan het werk gaan.

Er is echter een periode geweest dat we geen gereedschapscontainer in de kooi hadden, maar een op afstand, namelijk bij het Scouting gebouw. Daar stond een grote zeecontainer van de gemeente 's-Hertogenbosch die wij mochten gebruiken. Met 4 puntsluitingen en flinke kettingen en dikke sloten beveiligd.

Elke werkdag verzamelde wij 's-morgens bij die container, bedachten wij welke werkzaamheden er uitgevoerd zouden moeten worden die dag, kozen vervolgens het benodigde gereedschap en liepen dan met gereedschap, koffie en thee, in een kruiwagen naar de Eendenkooi, moesten daar over de sloot zien te komen (daarover later meer) en konden dan pas aan het werk.

Na afloop van het werk, gereedschap verzamelen en schoonmaken, over de sloot en dan weer terug lopen naar de zeecontainer om al het gereedschap weer op te bergen en af te sluiten. Een heel gedoe.

Zeecontainer bij het scouting gebouw. Foto uit 2005.

De zeecontainer is tot 2006 in gebruik gebleven. Toen de gemeente aangaf dat de wegen verdere ontwikkeling van het gebied de zeecontainer weg moest hebben we extra subsidie aangevraagd (en gekregen) en konden we de huidige gereedschapscontainer aanschaffen. Na enig zoekwerk kwamen we uit bij de huidige gereedschapscontainer.

Voor wie zich afvraagt hoe de container in de Eendenkooi is gekomen; het is een demontabele container. De container is in 6 delen aangevoerd, per deel naar binnen gebracht naar de huidige standplaats en daar in elkaar gezet. Om de container goed waterpas neer te kunnen zetten (belangrijk voor het goed sluiten van de deuren) is een bed gemaakt van stabilisatiezand (door de gemeente aangevoerd). Na uitharding een prima ondergrond waar nu weinig van te zien is. Door de gekozen donkergroene kleur en het bouwen van takkenrillen in de buurt valt de container minder op in de Eendenkooi.

Uit dezelfde periode een foto van het eerste vanghokje.

Foto vanghokje

Bomen

Bomen brengen niet alleen groen en sfeer in de straat, ze houden ook water vast bij hevige regenval en geven schaduw bij hitte. Ze zorgen voor een hogere luchtvochtigheid en dragen daarmee bij aan verkoeling. Vanwege de klimaatverandering hebben we extra groen in de

toekomst hard nodig. Ook zijn bomen belangrijk voor verschillende dieren. Ze bieden schuilplaatsen en voedsel voor bijvoorbeeld vogels, vleermuizen en insecten.

's-Hertogenbosch heeft 200 hectare bos en ruim 90.000 gemeentelijke bomen en daarvoor hebben zij het Bomenbeleidsplan 2017.

Gezonde bomen worden 1 keer per 3 jaar geïnspecteerd. Daarbij wordt bepaald of de boom nog gezond is en veilig voor de omgeving. Er wordt gekeken onder andere naar stabiliteit, wortelaanzet, holtes en eventuele zwamaantasting. Vertoont een boom gebreken, dan wordt de inspectie verhoogd naar 1 keer per jaar. Wordt vanuit de inspectie geconstateerd dat de boom onveilig is, dan wordt hij verwijderd. Voor elke boom die verwijderd wordt, wordt een nieuwe boom terug geplant.

Tijdens de reguliere inspectie wordt ook de snoei-behoefte bepaald. De meeste bomen worden 1 keer per 3 jaar gesnoeid. Sommige bomen vaker, sommige bomen minder vaak. Dit is afhankelijk van de boomsoort.

Op 17 en 18 januari zijn alle bomen die staan in de buurt van de paden in de Eendenkooi geïnspecteerd in opdracht van de gemeente 's-Hertogenbosch, eigenaar van de Eendenkooi. Uit deze inspectie is gebleken dat de 2 dode eiken waarbij in het verleden de top al is verwijderd opnieuw potentieel gevaar op kunnen leveren doordat dode takken naar beneden kunnen vallen. Dit is niet wenselijk als vrijwilligers in de Eendenkooi rondlopen. Besloten is om de bomen nog verder in te korten en takken weg te halen.

Een dode boom heeft een roze stip gekregen omdat deze op een pad zou kunnen vallen. Deze boom wordt verwijderd.

Inspecteurs aan het werk in de Eendenkooi

Onlangs hebben we van de gemeente ter vervanging 4 nieuwe bomen gekregen. Het zijn bomen van een paar jaar oud met een stamdikte van 12 – 16 cm. Flinke bomen dus. De winterlinde, zomerlinde, Iep en xx zijn op diverse plaatsen in de Eendenkooi geplant.

Knaagdieren

In januari is een nieuwe zeisboom aangeschaft ter vervanging van zeisbomen waarbij tijdens het maaien met de zeis een handvat is afgebroken.

Om het hout van de zeisboom te beschermen tegen vuil en vocht is deze ingesmeerd met gekookte lijnolie. Daarna heeft de zeisboom een paar dagen in de rietschuur gelegen om in te drogen. Na een paar dagen waren er duidelijk knaagsporen aan de randen te zien.

Bij een van deze vraatpartijen heeft het betreffende knaagdier zijn bek beschadigd. Knaag en bloedsporen zijn duidelijk te zien

Duidelijke knaag- en bloed sporen aan de rand van de zeisboom.

Eekhoorn

Eekhoornkast met nestmateriaal

Niet alleen vogels hebben nesten. Eekhoorn nestkasten zijn speciaal ontworpen voor eekhoorns en bieden ze een plek om te leven of te slapen. Normaal bouwt dit knaagdier meerdere nesten voor verschillende doeleinden. Wanneer ze in gevaar zijn, vluchten ze snel naar een ander nest. Een nestkast is dan echt een uitkomst.

Het is het beste om minimaal twee nestkasten bij elkaar in de buurt op te hangen. Deze nestkast heeft meerdere karakteristieke doorgangen. Hang de doorgang dichtbij een tak of boom, hierdoor kunnen de eekhoorns snel ontsnappen. Het is dus aan te bevelen nog een tweede nestkast aan te schaffen. Het lijkt er op dat de eekhoornkast die we 2 jaar geleden opgehangen hebben goed in gebruik is aan het verzamelde nestmateriaal te zien. De kast hangt vlakbij de ingang van de Eendenkooi

Inaudit BV

Op dinsdag 12 maart hebben wij een zeer enthousiaste groep in de Eendenkooi gehad die ons een dagdeel hebben geholpen.

Het waren de medewerkers van Inaudit BV uit Leuvenheim. Dit is een bedrijf die specialisten in dienst hebben op het gebied van Gedrag & Cultuur, Datakwaliteit, IT Audit, Solvency II en financiële en actuariële processen en rapportages. Zij werken met professionals die ruime ervaring hebben opgedaan op het gebied van audit, finance, compliance en risk management. In eerste instantie wilde we ze verschillende werkzaamheden laten doen, maar door de regen waren de paden nogal modderig zodat we er voor gekozen hebben de groep compact bij elkaar te laten werken en drie grote dode essen op te laten ruimen.

Zij hebben hard gewerkt en veel opgeruimd en vonden het gezien onderstaande mail zelf ook erg leuk.

Hoi Rut,

Nogmaals bedankt voor dinsdag, we hebben het echt ontzettend leuk gehad. En fijn om iets bij te kunnen dragen aan de mooie Eendenkooi! Ik ga bij Ellen achter de foto's aan, leuk dat jullie ons in de nieuwsbrief willen plaatsen!

Ik hoop op mooi weer voor zaterdag en je hoort van me.

Hartelijke groet,
Frederike

Het team van Inaudit BV

De paadjesmakers

Marie José van der Linden en Maarten Sterneberg, twee enthousiaste wandelaars tevens illustrator en grafisch ontwerper brengen samen meerdere wandelroutes voor in en om 's-Hertogenbosch uit. Het doel is om 'onze' stad en de nabijgelegen gebieden op deze manier onder de aandacht te brengen. Er valt hier zoveel te zien en te ontdekken.

Zie ook <https://www.depaadjesmakers.nl> .

De paadjesmakers gaan blijkbaar ook andere dan wandelpaadjies maken. Een viertal mannen zijn een fietstocht aan het voorbereiden met het maken van een boekje van de paadjesmaker langs de eendenkooien uit het heden en verleden in de gemeente Heusden en naaste omgeving.

De fietstocht zal gaan langs 28 (voormalige) eendenkooien in de omgeving van Heusden, Vught en 's-Hertogenbosch.

De uitgave zal begin 2024 plaatsvinden, omstreeks april. Vorig jaar zij een paar mensen op bezoek geweest in de Eendenkooi Maaspoort voor inspiratie, informatie en foto's, met name van het kooihuisje en het interieur.

Rondleidingen en bevers

Op zondag 14 april vinden er weer rondleidingen plaats.

Dan kunnen mensen weer zien hoe de bevers aan de slag zijn geweest in de Eendenkooi.

In januari is een ecologe van de gemeente 's-Hertogenbosch komen kijken naar de "schade" die de bevers aanrichten, maar de conclusie blijft het zelfde; het zijn beschermde dieren.

Bevers veranderen het aanzicht van de Eendenkooi

Vlieren

In de Eendenkooi staan 3 verschillende vlierstruiken.

1 De gewone vlier

De gewone vlier is een plant uit de muskuskruidfamilie. De bloei is van mei tot juli. De bestuiving vindt plaats door insecten. De vruchten zijn in september en oktober rijp. De plant vermeerderd zich door zaad, dat met name door spreuwen, die dol op de bessen zijn, wordt verspreid. De gewone vlier is voor veel dieren giftig vanwege cyaanverbindingen in het blad.. Op vlierhout is vaak de judasoorzwam te vinden.

Judasoor op een vlier

Gewone vlier

Vlieren laten zich ook gemakkelijk vermeerderen uit een stek van een twijg. Het hout van de gewone vlier is zacht en splintert niet, maar het is hard als het gedroogd is. Daarom kunnen er kleine gebruiksvoorwerpen en instrumenten van worden gemaakt. Aan de vlier worden diverse heilzame werkingen toegeschreven. In het jaar 400 voor Christus, refereerde Hippocrates aan de vlier als zijn "medicijnkastje". Voorafgaand aan het tijdperk van de antibiotica, was vlier een van de belangrijkste ingrediënten in veel bereidingen van kruidengenezers, farmaceuten en medici. Vandaag de dag wordt vlier gebruikt als alternatief voor conventionele medicijnen en vooral in de vorm van een extract ter bestrijding van verkoudheid, virale infecties (Influenza en herpesvirussen). Gezeefde siroop van vlier is een huismiddel tegen keel- en buikpijn. Van de bloemen maakt men siroop. De gedroogde bloesem wordt gebruikt om kruidenthee van te zetten. Van de vlierbloesem wordt een verfrissende limonade gemaakt, die ook bij verkoudheden wordt toegepast.

Vlierbessen bevatten veel vitamines. De bessen bevatten de licht giftige stof sambunigrine, die echter door koken onschadelijk wordt. Van de vruchten worden vruchtensap, sterke drank, jam, gelei en siroop gemaakt. Ook worden de bessen gebruikt voor het verven.

Zowel bloemen als bessen worden gebruikt voor het maken van vruchtenwijn.

In de middeleeuwen had de vlier de reputatie dat hij als afweerkruid beschermde tegen hekserij. De vlier was gewijd aan Vrouw Holle.

In hekserij is de vlier een heilige boom die niet verbrand mag worden. De volgende waarschuwing wordt gegeven.

Vlier is de boom van de Vrouwe, verbrand haar niet of je wordt vervloekt.

2 De peterselievlier

De peterselievlier is een variëteit van de gewone vlier die zich in de natuur heeft gevestigd.

Peterselievlier groeit snel. Na tien jaar kan de struik een hoogte bereiken van drie meter. De bladeren zijn dubbel geveerd, ze zijn diep ingesneden waardoor ze gelijkenis vertonen met peterselie. De struik bloeit in mei-juni in een tuil, de bloemkleur is wit. De bloemen en de zwarte vruchtjes lijken erg op de bessen van de gewone vlierhangen in trossen.

De struik is zeer winterhard en kan het beste in het voorjaar worden gesnoeid.

Een aftreksel van de gedroogde bloemen wordt als een het zweten opwekkend middel gebruikt. Schors werkt laxerend. De bessen zijn koortswerend en als siroop inzetbaar bij griep.

De peterselie vlier met schermbloemen

3 De tros- of bergvlier

De trosvlier of bergvlier is een struik uit de muskuskruidfamilie (Adoxaceae). De trosvlier staat op de Nederlandse Rode lijst van planten als algemeen voorkomend en sinds 1950

stabiel of toegenomen. De trosvlier komt van nature voor in de koudere en gematigde streken op het hele noordelijk halfrond.

De struik wordt tot 6 meter hoog. Het merg in de grijze, gebogen takken is geelachtig bruin. De lichtgroene, oneven geveerde, 15-30 cm lange bladeren hebben vijf tot zeven langwerpige- eironde, scherp getande, lang toegespitste blaadjes.

Bloemen van de trosvlier

De 4^e soort vlier, de kruidvlier, komt niet voor in de Eendenkooi.

Geschiedenis van de Eendenkooi

1723

Gosewinus de Bock overlijdt in 1723. Hij heeft twee kinderen, Adriaan en Elisabeth de Bock. Op het moment van overlijden van Gosewinus is zijn dochter Elisabeth evenals haar man Petrus van Kessel ook al overleden.

Op 16 juni 1723 vindt er een erfdeling plaats van de goederen van wijlen Gooswinus de Bock en Sara van Eck. (rechterlijk archief Empel R35 folio 51).

Petrus van Kessel junior, predikant te Engelen en zijn zus Sara gaan deze deling mede namens de minderjarige zussen Aletta, Johanna, Elisabeth en Peternella aan met hun oom Adriaan de Bock, die schout is van Engelen en Vlijmen.

Item de gerechte helfte van een voogelcooye int geheel omtrent zeven mergen vier en een half hont, ofte zoo groot enen kleijn deselve int Empelse velt ter plaetse gen. de Lage Wilssen gelegen is, belent Oost en Suijtwarts 't Geeffhuijs ten Bosch, westwaerts de Heer van Empel, en noortwaerts de Uijlencamp zijnde int gehel belast met eenen recognitiecijs van vier gulden jaerlijx aen Domeijnen van Brabant tot 's-Hertogenbosch.

Bij de erfdeling worden alle beschreven vaste goederen van Gosewinus de Bock met goedvinden van de officier en schepenen van het gerecht van de heerlijkheid van Empel in twee loten verdeeld.

De goederen zijn door twee onafhankelijke personen getaxeerd en hebben bepaald dat de latere eigenaar van het tweede lot driehonderd vijftig gulden aan de latere eigenaar van het eerste lot moet betalen ter vereffening.

Adriaan de Bock laat in plaats van een blinde loting Petrus en Agnes van Kessel de eerste keus maken.

Petrus kiest het eerste lot, bestaande uit:

- 1 *een erf met het huis Hof de Pellicaan, binnen de heerlijkheid van Engelen aan de Diescant tussen Petrus van Kessel en Dielis van Overbeek en tussen de gemijnestraat en de Dieze.*
- 2 *eene Voogelcooy te Empel*
- 3 *vier mergen wijlant te Driel*
- 4 *vijf en een half mergen uiterwaard te Driel*
- 5 *twee mergen wijlant te Driel*
- 6 *twee mergen bos te Driel*
- 7 *twee en een half hont boomgaert te Driel*
- 8 *een som van drie hondert vijftig gulden*

Het tweedelot bestaat uit:

- 1 *een erf met huis aan de Uijtingstraat te Driel*
- 2 *de geregte helfte van vijf mergen uiterwaard te Driel*
- 3 *vijf en een half hont bosch te Driel*
- 4 *twee mergen bosch te Driel*
- 5 *drie hont boomgaert te Driel*
- 6 *elf hont weijlant in het Engelse velt te Engelen*
- 7 *acht hont weijlant in het Engelse velt te Engelen*
- 8 *vier hont boomgaert aan de Empelse dijck te Empel*

Hiermee worden Petrus van Kessel en zijn zussen eigenaar van de helft van de eendenkooi. Hoe en wanneer de verdeling van deze onroerende goederen tussen Petrus en zijn zussen precies heeft plaatsgevonden is niet bekend. Later blijkt Peternella eigenaresse van de helft van de eendenkooi te zijn.

De Eendenkooi Maaspoort is opgenomen in de Goeden doelengids van 's-Hertogenbosch.

Den Bosch **STEUN LOKAAL** **KIES JOUW GOEDE DOEL** **LOKALE GOEDE DOELEN GIDS.NL**
Schenk op s-hertogenbosch.lokalegoededoelengids.nl

Weer een vreemde eend in de bijt

Een fuut

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van De Stichting Eendekooi Maaspoort.

Redactie: Rut Stokman

Hebt u ideeën, teksten of foto's, graag zenden naar Rut Stokman. E-mail: r.a.m.stokman@home.nl

Doelstelling: De Stichting Eendekooi Maaspoort is sinds het jaar 2000 bezig met het in stand houden en restauratie van de voormalige "Empelse Kooi". Deze kooi is nu bekend als Eendekooi Maaspoort in het Burgemeester Van Zwietenpark en is eigendom van de gemeente 's-Hertogenbosch. De stichting heeft een bestuur en voert de werkzaamheden uit met behulp van vrijwilligers. De vrijwilligers wonen vooral in Maaspoort, maar er zijn ook vrijwilligers uit andere wijken en plaatsen uit de omgeving komen. Met restaureren bedoelen we dat we de kooi zoveel mogelijk in de oude staat terugbrengen zodat er gevangen zou kunnen worden zonder dit daadwerkelijk te doen.

Donaties zijn welkom op bankrekeningnummer lid IBAN: NL70 RABO 0144536846, t.n.v. Stichting Eendekooi Maaspoort te 's-Hertogenbosch.

Bestuur Stichting Eendekooi Maaspoort:

Teun Kelderman:	voorzitter
Jan van den Muijsenberg	penningmeester
Riny van de Pol	kooiker, secretaris
Ton Boudewijns:	algemeen bestuurslid
Rut Stokman:	kooiker, adviseur renovatie en contact vrijwilligers

Info: www.eendekooimaaspoort.nl

E-mail: info@eendekooimaaspoort.nl

Wil je de nieuwsbrief niet meer ontvangen, laat dat dan even weten.